

lille Landboforening, vi der have, der bestaar af en 30—40 Medlemmer ved Stemmeafgøviner, tog sig deraf; men man blev helt forbauset over at høre, at ſlige forſkræffelige Tilſtænde vare tilſtæde, man havde ikke tidligere hørt Noget dervom. Det ærede Medlem ſagde endvidere, al det dog var Landboforeningerne, hvori der var den ſyldigſte Repræſentation tilſtæde for Landboſtanden . . . (Sag d: En ſærlig Repræſentation!) Den ſyldigſte ſærlige Repræſentation. Jeg veed ikke af, at jeg har nogen Landboforening til Repræſentant — har det ærede Medlem det maaffe? — og jeg veed ikke, at Landboerne i det Hele have Landboforeningerne til deres Repræſentanter. Jeg troede ellers, at Repræſentationen for Landet, og ſærlig endog for Landboſtanden, ſkulde ſøges her, og at Landboforeningerne vare en ſaadan Repræſentation, vidſte jeg ſom ſagt, ikke Noget af. — Jeg ſkal imidlertid, da jeg ſom ſagt tror, at man gjerne kan lade Alt dette ligge, nu med nogle Ord vende mig til ſelve de Indtillingspunkter, ſom ligge for. Det er indlyſende for mig, at ſelv om vi toge det Forſlag, ſom her foreligger fra Landboforeningen eller Landhuſholdningsſelſkabet, hvad det nu kalbes, i Nanders Amt, helt og holdent, vilde Forholdet i Lyendeklaſſen ingenlunde blive bedre, men ſnarere værre. Det undrede mig iøvrigt noget, at de netop ere komne frem med de Forſlag, ſom de ere komne frem med, og jeg vil gjerne tilføie, at det undrer mig noget, at ikke ſelve Mørtallet i Udvalget endogſaa har paa en noget, jeg vil ikke ſige ſkappere, men noget mere indgaaende Maade taget fat paa ſelve dette Lovforſlag eller Andragende, eller hvad man nu vil kalde det, end det har gjort. Det er dog en ganſke mærkelig Ting, at Selſkabet viſer tilbage til Kriſtian den Femtes Lov 3—19—1; thi 3—19—1 og de følgende Paragrafer og Kapitler kunne viſt have været meget udmærkede for deres Tid, men naar man ikke kan tilbagefalde hele den ſociale Tilſtand, ſom da var, er det forbaufende, at man i en enkelt Retning vil gjøre det, og mener, at en enkelt Lov ſkulde kunne gjøre Noget; thi den ſociale Tilſtand, ſom da var, behøver jeg naturligvis ikke at minde om; den var jo en ſaadan, at det var det patriarkaliſke System, Laugsvæſenet herſkede, Godskomplexerne beſtode, og Alle havde jo hjemme hver paa ſit Sted, ſelv om Hjemmet mange Gange kunde være daarligt nok, men viſt er det, at det var et Slags Hjem. Det er derfor ganſke naturligt, at Loven kunde ſige, at naar de Paagjældende forlade det Sted, hvor de

have hjemme, naar Inderſter f. Ex. forlade deres Husbonde, ſulle de ſtraffes, og de ſulle ſtraffes, der tage dem i Hus, og det er endvidere ſet fra dette Synspunkt naturligt nok, at de, der huſe og hæle ſaadanne Løſgjængere, ogſaa ſulle ſtraffes med Bøder, og det er jo det, ſom Selſkabet udtryffeligt peger tilbage til, og det har jo endogſaa et Forſlag i ſaa Henſeende. Jeg veed ikke, om jeg forſtod den høitærede Juſtitsminiſter ret. Det forekom mig, ſom om ogſaa han pegede noget paa, at han kunde ønske Trediemand, ſom tog et Lyende i ſit Brød, der havde forladt ſin Tjeneste, jeg vil ikke ſige ſtraffet, men at han dog kunde ønske at ſøge en Forandring i den Retning, at naar et Lyende gif fra ſin Tjeneste til Trediemand, kunde det maaffe være rigtigt at paalægge ham Erſtatingsansvar. Om han dermed mente, at man ſkulde gjøre Erſtatingskrav gjældende eller ikke, veed jeg ikke, men jeg veed, at jeg for min Part, og jeg tror Mange med mig, ere meget utilbøielige til at foretage et ſaadant Indgreb i baade Førſte- og Trediemands Rettighed, ſaa jeg vil bede den ærede Juſtitsminiſter, hvad han ogſaa ſagde, han vilde, overveie denne Sag meget alvorlig. Jeg finder det nemlig meget beſynderligt, at man ſamtidig med, at man hverken kan ſtaffe Lærlinge det Hjem, de havde i Laugsvæſenet, eiheller Tjenestetyendet det, ſom de paa andre Maader engang have tabt, dog beſuaftet vil fordre de gamle Straffebestemmelſer tilbage. Det er det Beſynderlige, at det, man vil give dem, er Straffene, men Fordelene, ſom de dengang havde, ſkal man nok lade være at føre tilbage. Det ligger i de ſociale Forhold (Sag d: Det One følger med det Andet!) Det ærede Medlem ſiger, at det One følger med det Andet. Ja, han maa kunne forklare os, hvorledes han vil kunne ſtaffe os de gamle ſociale Forhold tilbage; jeg vil iøvrigt ikke love, at jeg vil være med til at gjøre det, men jeg tror, at han ſkal nok være fri for at kunne det. Ikke deſtomindre indrømmer jeg, at der er en vis Løſhed tilſtæde paa ſine Egne, om ikke juſt paa alle. Der er en ſtørre Løſhed tilſtæde i Opfattelſen af deres Forpligtelſer, og det ſaavel hos Tjenestetyendet ſom hos Husbonden. Der er ganſke viſt Noget, der ſkal gjøres, men det kan ikke gjøres ved Lovgivning. Jeg ſkal nu paapege Noget af, hvad jeg mener, der kan og ſkal gjøres. Et af To mener jeg ubetinget maa blive Tilfældet i diſſe Forhold, og det er, at enten Alkordarbejde indføres efter en ſtørre Maaletof eller ogſaa, hvor man ikke ſynes om det, er man